

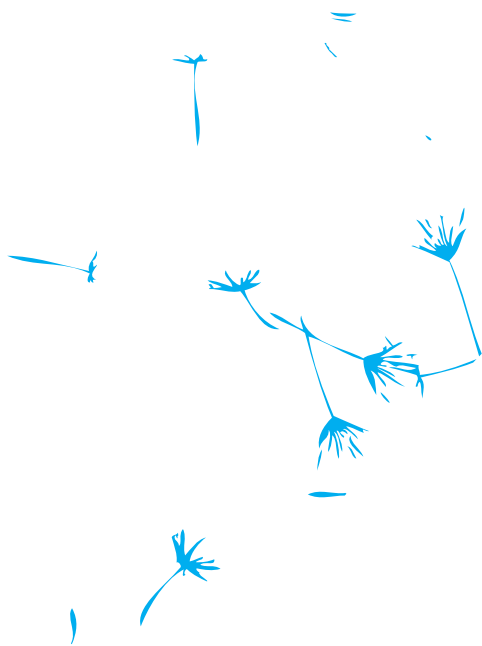
DE SOCIALE ZEKERHEID IN EEN OOGOPSLAG:

KERNCIJFERS 2010

Federale Overheidsdienst
Sociale Zekerheid
Directie-generaal Sociale beleid

.be

DE SOCIALE ZEKERHEID IN EEN OOGOPSLAG:

KERNCIJFERS 2010

VOORWOORD

Beste lezer,

Ook dit jaar presenteert de FOD sociale zekerheid voor u een kort overzicht met cijfergegevens van de Belgische sociale zekerheid om u in een oogopslag te tonen wat de sociale zekerheid is en voor u doet.

Dit jaar doen wij dit in een nieuw jasje. Het concept van de vorige jaren blijft niettemin behouden. Net als vorig jaren presenteren wij u een beknopt overzicht van een aantal basisgegevens op het gebied van 7 sociale risico's of domeinen, gaande van werkloosheid tot geneeskundige verzorging en ouderdom.

Voor elk van deze domeinen geven we aan hoeveel mensen we hiermee helpen of hierbij baat hebben. Tegelijkertijd trachten we de belangrijkste evoluties binnen de sociale sector weer te geven en hoeveel financiële middelen we hiervoor uittrekken.

In vergelijking met de vorige editie(s) zijn een aantal wijzigingen doorgevoerd om u nog beter te informeren en korter op de bal te spelen. Zo geven we dit jaar ook een kort overzicht van de anticrisismaatregelen die genomen zijn binnen de sociale zekerheid.

Voor elk van de 7 sociale risico's zijn meer gegevens beschikbaar dan deze brochure aanbiedt. Wie meer gedetailleerde gegevens wenst, kan hiervoor het vademecum van de sociale zekerheid, dat ook online beschikbaar is op onze site, raadplegen. Mocht u meer informatie wensen, een vraag willen stellen of een suggestie doen, dan kan u ons altijd contacteren per brief per e-mail aan dg-soc@minsoc.fed.be.

Het is ons doel U te informeren over onze sociale zekerheid. Deze brochure is daar een onderdeel van. Wij wensen hierbij tevens onze partnerinstellingen te bedanken voor het aanreiken van de hier gepresenteerde gegevens.

Wij wensen U alvast een boeiende kennismaking met de brede waaier aan prestaties van onze sociale zekerheid!

Jan Bertels

Directeur-generaal
DG Sociaal beleid
FOD Sociale Zekerheid
www.socialsecurity.fgov.be

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord	3
Inhoudsopgave	4
1. Overzicht van de Belgische sociale zekerheid	6
1.1 Organisatie van de Belgische sociale zekerheid	
1.2 Financieel overzicht van de Belgische sociale zekerheid	
- Financiering van de sociale zekerheid	
- Uitgaven ter dekking van sociale risico's	
- Procentuele verdeling van de uitgaven	
2. Geneeskundige verzorging en zorgverlening	12-19
2.1 Overzicht van geneeskundige verzorging	
- Uitgaven in het kader voor geneeskundige verzorging	
- Verdelen van de uitgaven voor geneeskundige verzorging	
2.2 Zorgverlening	
- Evolutie van het aantal zorgverleners met een praktijk	
- Het aantal zorginstellingen in België	
2.3 Medicatie en vaccinatie	
- Medicatiegebruik in België: 1-jarig detail	
- Evolutie van het medicatiegebruik in België: DDD	
- Het aantal terugbetaalde handelingen of dagen	
- Vaccinatie in België	
3. Uitkeringen voor arbeidsongeschiktheid, fysieke letsels en handicap	20-27
- Het aantal ziektegevallen en het aantal personen in invaliditeit	
- Evolutie van het aantal dagen primaire arbeidsongeschiktheid	
- Personen met een handicap: samenvattende tabel	
- Uitkeringen voor slachtoffers van een arbeidsongeval	
- Uitkeringen voor slachtoffers van een beroepsziekte	
- Evolutie van het aantal nieuw aangegeven arbeidsongevallen	
- Evolutie van het aantal nieuw aangegeven beroepsziekten	

4. Werkloosheid	28-31
<ul style="list-style-type: none">- Het aantal werkloosheidsuitkeringen- Uitgaven in het kader van de werkloosheidsverzekering- De crisismaatregelen in 2010- Het aantal werklozen verdeeld volgens hun leeftijdscategorie	
5. Arbeidsmarkt- en activeringsbeleid	32-38
5.1 Arbeidsmarktbeleid	
<ul style="list-style-type: none">- Het aantal werknemers dat kiest voor loopbaanonderbreking- Het aantal werknemers dat verlof neemt om een naaste te verzorgen- Het aantal bruggepensioneerden- Uitgaven in het kader van het arbeidsmarktbeleid- Het aantal bruggepensioneerden - verdeeld naar leeftijd	
5.2 Activeringsbeleid	
<ul style="list-style-type: none">- Het gebruik van dienstencheques- Aantal activeringen van werklozen- Uitgaven in het kader van een activerend werkgelegenheidsbeleid	
6. Ouderdom	39-43
<ul style="list-style-type: none">- Het aantal personen dat een ouderdomsuitkering ontvangt- Het aantal ouderdomsuitkeringen- Uitgaven voor ouderdom- Het aantal personen dat op pensioen gaat	
7. Overleving	44-46
<ul style="list-style-type: none">- Het overlevingspensioen voor mannen en vrouwen- Het aantal rechthebbenden als gevolg van het overlijden van het slachtoffer- Het aantal rechthebbenden op een jaarlijkse vergoeding als gevolg van het overlijden van een slachtoffer	
8. Gezin	47-52
8.1 Uitkeringen voor het gezin	
<ul style="list-style-type: none">- Het aantal gezinsbijslagen- Uitgaven voor gezinsbijslagen- Het aantal bijslagtrekkende gezinnen volgens het aantal kinderen- Uitgaven in het kader van het zwangerschaps- en vaderschapsverlof- Het aantal rechtgevende kinderen naar rang	
8.2 Zwangerschapsverlof en vaderschapsverlof	
<ul style="list-style-type: none">- Het aantal uitbetaligen van kraamgeld- Het aantal personen en aantal dagen ouderschapsuitkeringen- Het aantal gevallen van moederschapsrust naar leeftijd	

Verklarende woordenlijst

53

1. Overzicht van de sociale zekerheid

1.1 Organisatie van de sociale zekerheid

De sociale zekerheid bestaat uit drie verschillende stelsels: het stelsel voor werknemers, het stelsel voor zelfstandigen en het stelsel voor ambtenaren. Elk stelsel heeft zijn eigen specifieke reglementering en zijn eigen specifieke vorm van sociale bescherming. Het stelsel voor zelfstandigen kent bijvoorbeeld geen werkloosheidsuitkeringen.

Elk stelsel is onderverdeeld in een aantal takken. Elke tak biedt een specifieke vorm van sociale bescherming: pensioenen, gezinsbijslag, ... Elke tak valt daardoor samen met een gespecialiseerde instelling die die tak zorgvuldig beheert. Deze instellingen worden ook OISZ genoemd: openbare instellingen van de sociale zekerheid.

De financiering van elk stelsel wordt centraal beheerd via een globaal beheer. We onderscheiden 2 globale beheren: het RSZ globaal beheer voor werknemers en het RSVZ globaal beheer voor de zelfstandigen. Het globaal beheer ontvangt zowat alle ontvangsten van het stelsel en verdeelt deze daarna over de takken. De takken ontvangen het geld dat ze nodig hebben om hun opdracht uit te voeren.

De RVP beheert de pensioendossiers en betaalt deze rechtstreeks aan de gepensioneerden. De PDOS beheert de pensioendossiers van de ambtenaren, terwijl de CDVU (FOD Financiën) voor de betaling verantwoordelijk is. De RKW financiert de kinderbijslagkassen om de gezinsbijslag uit te betalen. De RVA beheert de tak van de werkloosheidsverzekering. De uitbetaling van een werkloosheidsuitkering gebeurt door verschillende betalingsinstellingen zoals de vakbonden en de HVW (hulpkas voor werkloosheid). De tak uitkeringen bundelt uitkeringen voor primaire ongeschiktheid (vanwege ziekte of een ongeval), invaliditeit en vaderschap- en moederschapverlof. Deze tak wordt door het RIZIV beheerd. De uitkeringen worden uitbetaald door de verzekeringsinstellingen: de mutualiteiten en de HZIV. Het FBZ betaalt een vergoeding aan de slachtoffers van beroepsziekten. Het FAO controleert de tak arbeidsongevallen. De HVKZ organiseert alle aspecten van sociale bescherming voor de zeelieden. De uitkeringen voor personen met een handicap zijn een afzonderlijk systeem en behoren niet tot een globaal beheer. Deze uitkeringen worden uitbetaald door de FOD Sociale zekerheid.

Sinds 2008 is de tak geneeskundige verzorging van beide globale beheren afgesplitst en vormt het nu een eigen stelsel waartoe ook de ambtenaren behoren. De financiering ervan gebeurt voornamelijk vanuit de globale beheren. Het RIZIV is verantwoordelijk voor de uitgaven van de geneeskundige verzorging. Het RIZIV financiert de terugbetaling van de ziektekosten door de verzekeringsinstellingen: ziekenfondsen en de HZIV. Naast hun wettelijke verzekeringsopdracht hebben de ziekenfondsen ruimte om een aanvullende verzekering in te richten.

ONDERWORPEN

Zelfstandigen → Werknemers en werkgevers

INNING

RSVZ → RSZPPO → RSZ → HWKZ → FOD Financiën

GLOBALISERING EN VERDELING

RSVZ - Globaal beheer → RSZ - Globaal beheer

INSTITUTIONS

RSVZ → RIZIV GV → RIZIV Uitk. → RVP → RKW → FBZ → FAO → RVA → HWKZ

BETALING VAN DE PRESTATIES

Sociale verzekeringsfondsen → Ziektenfondsen (HZIV) → Ziektenfondsen (HZIV) → Erkende vakbonden (HVV) → Kinderbijslagkassen → Slachtoffers

RECHTHEBBENDEN

Gefailleerde zelfstandigen, kinderen en familiale palliatieve zorgvulleners → Ziekten → Geplaatste arbeiders en invaliden → Kinderen → Slachtoffers → Ziekten, invaliden, werklozen, bruggepensioneerden, beroepsopleiding

TAKKEN

Verplichte private verzekering → Faillissementsverzekering, kinderbijslag en palliatieve zorgen → Geneeskundige verzorging → Uitkeringen → Pensioenen → Gezinsbijslag → Beroepsziekten → Arbeidsongevallen → Werkloosheidsverzekering → Stelsel der zeelfieden

1.2 Financieel overzicht van de sociale zekerheid

De sociale zekerheid valt onder de bevoegdheid van de federale regering en wordt samen met de sociale partners (vakbonden, zelfstandigenorganisaties en werkgeversorganisaties) beheerd.

De sociale zekerheid wordt gefinancierd door middel van bijdragen, staatsdotaties, toegewezen ontvangsten en de alternatieve financiering.

Er bestaan verschillende soorten bijdragen die de sociale zekerheid financieren. De werkgeversbijdragen en werknemersbijdragen worden betaald aan de RSZ. Ook de bijdragen van de niet-benoemde ambtenaren worden aan de RSZ betaald. Alle ambtenaren in dienst bij de lokale overheden (gemeentes, OCMW, provincie,...) betalen hun bijdragen aan de RSZPPO. Alle andere benoemde ambtenaren betalen een kleinere RSZ bijdrage op hun loon omdat hun werkgever voor een aantal lasten zoals hun pensioen instaat. De zelfstandigen dienen hun bijdrage te betalen aan het RSVZ.

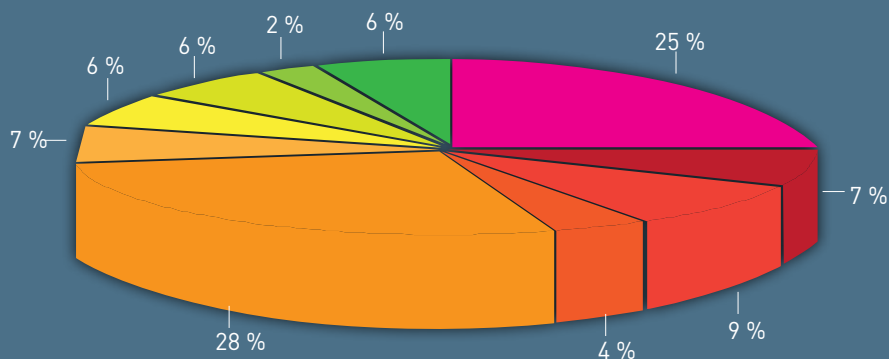
Naast de bijdragen wordt de sociale zekerheid bijkomend gefinancierd met staatstoelages en de alternatieve financiering. De staatstoelage is een jaarlijkse dotatie die de federale regering via de FOD Sociale zekerheid aan de sociale zekerheid geeft. De alternatieve financiering zorgt voor bijkomende fiscale geldmiddelen. Voornamelijk ontvangsten uit de BTW, roerende voorheffing en tabaksaccijnzen worden voor een deel voorbestemd als alternatieve financiering van de sociale zekerheid. Naast alternatieve financiering bestaan er voor de sociale zekerheid ook rechtstreeks uit de belastingen toegewezen ontvangsten zoals de belastingen op autoverzekeringen. De alternatieve financiering en toegewezen ontvangsten worden geïnd door de FOD financiën en doorgestort naar de RSZ en het RSVZ.

Uitgaven ter dekking van sociale risico's (in euro)

	2007	2008	2009	2010
Uitgaven voor:				
Geneeskundige verzorging	18.875.488.000	20.677.190.000	22.428.014.000	22.826.873.000
Uitkeringen voor arbeidsongeschiktheid, fysieke letsels en handicap	5.605.695.619	6.102.813.946	6.582.892.020	6.889.537.240
Werkloosheid	6.600.844.965	6.712.209.147	7.844.135.124	7.790.579.706
Arbeidsmarkt- en werkgelegenheidsbeleid	2.991.286.284	3.376.516.008	3.630.325.705	4.072.543.003
Ouderdom	21.485.024.487	23.239.097.705	24.635.164.576	25.570.435.628
Overleving	5.826.317.298	6.137.014.529	6.361.178.548	6.422.739.610
Gezin	5.006.105.123	5.340.918.852	5.515.710.795	5.662.325.375
Overige gedekte risico's	4.049.875.590	3.914.819.307	5.689.470.979	6.912.864.540
Werkingskosten	2.102.261.423	2.176.517.656	2.253.940.889	2.313.359.060
Diverse uitgaven	5.948.264.652	6.766.660.608	5.298.139.671	5.661.323.761
Totale uitgaven	76.992.329.104	82.833.187.903	88.202.601.152	91.681.180.923

Bron: FOD Sociale Zekerheid

Procentuele verdeling van de uitgaven (2009)

- Geneeskundige verzorging en zorgverlening
- Uitkeringen voor arbeidsongeschiktheid, fysieke letsels en handicap
- Het verlies of niet vinden van werk
- Arbeidsmarkt- en werkgelegenheidsbeleid
- Ouderdom
- Overleving
- Gezin
- Overige gedekte risico's
- Werkingskosten
- Diverse uitgaven

Bron: FOD Sociale zekerheid

De uitgaven van de sociale zekerheid bestaan voor ongeveer 92% uit uitkeringen of sociale uitgaven. De twee grootste posten hierbinnen zijn de geneeskundige verzorging en de pensioenen. Nog eens ongeveer 5% zijn transfers naar andere instellingen die deze middelen aanwenden om sociale uitgaven te verwezenlijken. Een voorbeeld hiervan is een deel van de financiering van de ziekenhuizen.

2. Geneeskundige verzorging

2.1 Overzicht van de geneeskundige verzorging

De ziekteverzekering of geneeskundige verzorging is samen met de pensioenen de grootste uitgavenpost binnen de sociale zekerheid.

De ziekteverzekering zorgt ervoor dat elke inwoner op betaalbare wijze toegang heeft tot gezondheidszorg. Dit gebeurt door een financiële tussenkomst in de kosten bij dokters- of tandartsenbezoek, verpleegkunde, sessies bij een kinesist, ziekenhuisopname, verblijf in een rusthuis voor bejaarden,... In principe komt de verzekering voor geneeskundige verzorging tussen door terugbetaling van een deel van de kosten via een verzekeringsinstelling: het ziekenfonds of de HZIV. De derdebetalersregeling zorgt ervoor dat het ziekenfonds rechtstreeks de zorgverlener betaalt zodat de patiënt een minder hoge factuur voor dure ingrepen dient te betalen. Dit was oorspronkelijk een regeling bedoeld voor de lagere inkomens, maar wordt langzaam aan uitgebreid.

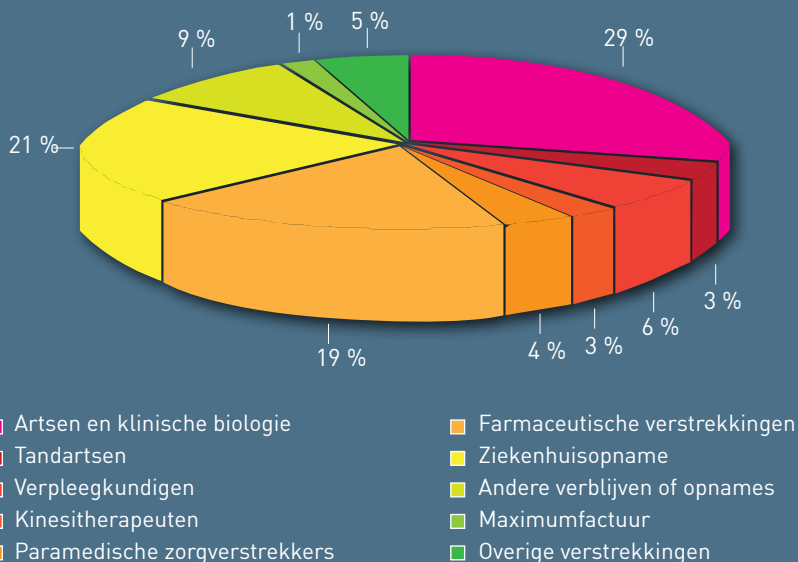
Om verzekerd te zijn voor geneeskundige verzorging, moet je ingeschreven zijn bij een ziekenfonds of bij de HZIV, Hulpkas voor Ziekte en Invaliditeitsverzekering. De sociale zekerheid financiert de verschillende ziekenfondsen, die op hun beurt de patiënten, zorgverleners en zorginstellingen terugbetaalt. Het RIZIV coördineert de ziekteverzekering samen met de partners uit het veld: de ziekenfondsen, de vakbonden, de werkgeversorganisaties, ...

De uitgaven voor geneeskundige verzorging zijn gelimiteerd door middel van de groeionorm. De groeionorm bepaalt hoeveel de uitgaven voor geneeskundige verzorging maximaal mogen stijgen. Op dit moment ligt deze norm op 4,5% bovenop de inflatie. Als de groei van de uitgaven lager ligt dan de groeionorm, wordt het teveel in het toekomstfonds gestort. Bij tekorten kan dan uit dit fonds middelen gehaald worden om het tekort aan te vullen.

Uitgaven in het kader van geneeskundige verzorging (in euro)

	2007	2008	2009	2010
Artsen en klinische biologie	5.608.139.000	6.135.935.000	6.637.649.000	6.658.263.000
Tandartsen	585.283.000	671.825.000	733.995.000	756.408.000
Verpleegkundigen	1.111.995.000	1.202.203.000	1.283.528.000	1.378.421.000
Kinesitherapeuten	445.990.000	503.183.000	549.049.000	580.007.000
Paramedische zorgverstrekkers	657.865.000	723.249.000	781.548.000	834.888.000
Farmaceutische verstrekkingen	3.550.294.000	3.955.511.000	4.120.388.000	4.249.222.000
Ziekenhuisopname	4.082.249.000	4.460.061.000	4.709.407.000	4.833.925.000
Andere verblijven of opnames	1.758.747.000	1.815.166.000	1.970.072.000	2.105.340.000
Maximumfactuur	286.576.000	277.153.000	304.212.000	326.335.000
Overige verstrekkingen	788.350.000	932.904.000	1.032.100.000	1.104.064.000
Totaal	18.875.488.000	20.677.190.000	22.121.948.000	22.826.873.000

Verdeling van de uitgaven voor geneeskundige verzorging (2010)

Bron: RIZIV

2.2 Zorgverlening

Wanneer we een gezondheidsprobleem hebben, kunnen we terecht bij zorgverstrekkers of verzorgingsinstellingen om ons te laten onderzoeken en behandelen. De huisarts is het eerste aanspreekpunt. Veel patiënten hebben een globaal medisch dossier bij hun huisarts. Elke verzorgende arts kan dit globaal medisch dossier raadplegen om zo een betere diagnose te kunnen stellen op basis van je medische voorgeschiedenis. De huisarts kan ons indien nodig doorverwijzen naar een arts-specialist naar een ziekenhuis. Bij een opname in een ziekenhuis of rusthuis, dient de patiënt een deel van de factuur te betalen. De federale overheid past een deel van de totale factuur bij.

Evolutie van het aantal zorgverleners met een praktijk

	2006	2007	2008	2009
De uitgaven voor:				
Artsen	30.440	30.868	31.281	31.561
Huisartsen	12.415	12.336	12.273	12.272
Kinderartsen	1.197	1.236	1.269	1.301
Gynaecologen	1.233	1.265	1.317	1.331
Psychiaters	1.840	1.855	1.891	1.914
Heelkundigen	5.231	5.510	5.717	5.806
Medische specialisten	8.027	8.193	8.372	8.500
Niet-gespecialiseerde artsen	497	473	442	437
Niet-medische beroepen	53.561	59.397	57.937	59.217
Apothekers-biologen	364	363	388	383
Tandartsen	7.748	7.677	7.663	7.655
Verpleegkundigen en vroedvrouwen	22.477	23.159	23.978	24.814
Kinesitherapeuten	17.451	17.544	17.716	17.786
Paramedici (opticiens, logopedisten, diëtisten...)	5.521	10.654	8.192	8.579

Bron: RIZIV

Het aantal zorginstellingen in België

	2007		2008		2009		2010	
	instellingen	bedden of plaatsen	instellingen	bedden of plaatsen	instellingen	bedden of plaatsen	instellingen	bedden of plaatsen
Algemene ziekenhuizen	142	54.915	141	54.849	136	54.745	131	54.784
Revalidatiecentra:	807	-	903	-	910	-	920	-
In een ziekenhuis	599	-	693	-	702	-	726	-
Als onafhankelijke instelling	208	-	210	-	208	-	194	-
Rusthuizen	1.600	71.963	1.587	68.760	1.576	66.179	1.556	64.255
Rust- en Verzorgingstehuizen (RVT) *	1.089	54.796	1.143	59.504	1.160	63.064	1.161	65.325
Centra voor dagverzorging	145	1.648	155	1.747	162	1.830	166	1.881
Centra voor palliatieve zorgen	28	-	28	-	28	-	28	-
Psychiatrische verzorgingstehuizen	41	3.272	42	3.285	42	3.213	41	3.204
Psychiatrische ziekenhuizen	68	15.543	68	15.558	68	15.533	67	15.388
Centra voor beschut wonen	86	3.719	85	3.845	85	3.872	85	3.909

Bron: RIZIV en FOD Volksgezondheid, veiligheid van de voedselketen en leefmilieu

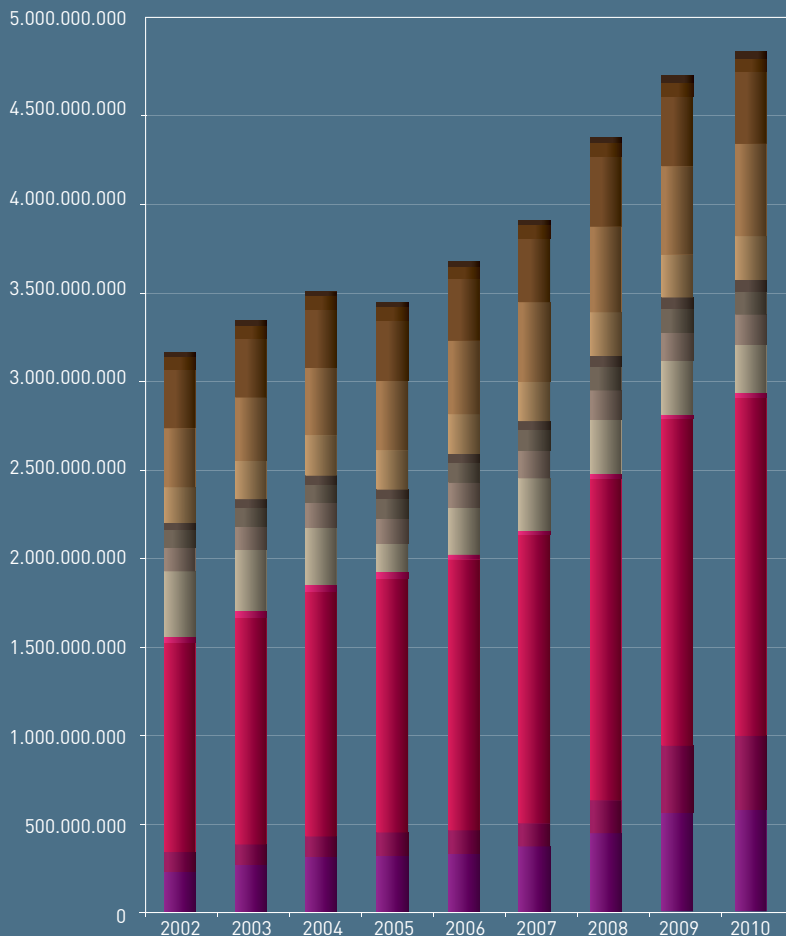
* Veel RVT's hebben tegelijkertijd ook een erkenning als rusthuis

Medicatiegebruik in België (2010)

ATC	Medicatie voor:	Pillen of equivalent	Aantal verpakkingen	Aantal dosissen (DDD)	Netto uitgaven (in euro)
A	Spijsverteringsstelsel	846.837.976	35.907.623	594.898.289	310.345.221
B	Bloed	531.049.367	83.267.850	430.246.524	346.438.074
C	Hart- en vaatziekten	1.731.962.223	56.037.001	1.958.472.137	664.096.477
D	Huidaandoeningen	82.666.482	4.169.432	25.853.253	30.693.930
G	Geslachtsorganen en contraceptiva	262.384.635	6.181.961	278.685.211	34.272.901
H	Hormonale aandoeningen	205.211.502	9.558.434	177.371.372	102.685.011
J	Antimicrobiële middelen	213.823.076	31.227.510	137.285.256	375.642.559
L	Kanker- en immuuniteitsverhogende middelen	60.230.919	6.852.171	65.481.527	878.986.289
M	Skelet en spierstelsel	321.265.387	16.581.575	250.684.455	126.986.297
N	Zenuwstelsel en antidepressiva	896.429.774	107.087.449	533.256.897	524.063.751
P	Antiparasitaire middelen	5.933.291	447.313	2.024.870	1.194.922
R	Ademhalingsstelsel	1.030.830.056	27.656.245	418.806.107	238.633.329
S	Zintuiglijke organen (ogen enz.)	24.918.641	3.893.082	81.850.814	68.466.280
V	Diverse middelen (bvb. zuurstof)	13.685.231	18.007.607	14.840.075	84.145.339
	Magistrale bereidingen	nvt.	19.406.248	nvt.	50.346.634

Bron: RIZIV

Evolutie van het medicatiegebruik in België: DDD

- Diverse middelen (bvb. zuurstof)
- Zintuiglijke organen (ogen enz.)
- Ademhalingsstelsel
- Antiparasitaire middelen
- Zenuwstelsel en antidepressiva
- Skelet en spierstelsel
- Kanker- en immuunverhogende middelen
- Antimicrobiële middelen
- Hormonale aandoeningen
- Geslachtsorganen en contraceptiva
- Huidaandoeningen
- Hart- en vaatziekten
- Bloed
- Spijverteringsstelsel

Het aantal terugbetaalde handelingen of dagen

	2007	2008	2009	2010
Het aantal terugbetaalde handelingen uitgevoerd door:				
Geneesheren	518.788.297	551.108.237	571.472.485	571.764.205
Tandartsen	20.316.010	24.199.561	26.984.391	27.843.504
Verpleegkundigen	112.066.311	105.895.311	123.621.053	129.898.788
Kinesitherapeuten	36.996.130	37.150.549	37.481.335	37.764.627
Paramedici (opticiens, orthopedisten,...)	10.709.433	11.676.960	12.318.951	12.829.885
Terugbetaalde verstrekkingen				
Medicatie	128.668.300	148.667.973	153.772.130	218.043.872
Revalidatie	21.643.329	27.947.691	29.555.022	31.482.772
Logopedie	3.572.053	3.643.673	3.737.519	3.880.703
Nierdialyse	921.139	955.596	991.168	1.014.518
Verblijven in (aantal terugbetaalde dagen):				
Ziekenhuizen	21.413.383	21.687.947	21.734.915	21.407.732
Rust- en verzorgingstehuizen, rusthuizen en dagverzorgingscentra	45.266.833	44.573.269	45.061.340	46.143.746
Psychiatrische ziekenhuizen en verzorgingstehuizen en initiatieven voor beschut wonen	2.732.857	2.748.489	2.926.354	3.715.973
Overige verstrekkingen (palliatieve zorgen, chronische patiënten...)	3.611.197	4.941.968	7.548.047	16.465.216

Bron: RIZIV

2.3 Vaccinatie in België (2009)

Vaccinatie en medicatie zijn belangrijke hulpmiddelen tegen ziektes. Vaccinatie is het toedienen van een middel dat het afweersysteem tegen een ziekte verbetert en het uitbreken van een ziekte grotendeels voorkomt. Vaccinatie tegen kinderziekten zoals polio is verplicht voor elk kind. Hierdoor komen deze ziekten nauwelijks nog voor in België. De Vlaamse en Franstalige gemeenschap financieren ook een deel van de vaccinatiecampagnes. De Duitstalige gemeenschap wordt voorzien door de Franstalige gemeenschap.

	Aantal vaccinaties	Uitgaven in euro
Polio, difterie, tetanus, kinkhoest, Hepatitis B en H.influenzae B (Hib) vaccins	836.993	19.763.089
Bof, Mazelen en rodehond	249.613	2.051.345
Meningokokken C	133.466	1.660.246
Pneumokokkenvaccin	380.519	19.160.528

Bron: RIZIV

Het geneesmiddelenverbruik zit in ons land nog steeds in de lift. Dit gebruik meten we aan de hand van het aantal DDD (daily defined dose), ofwel het aantal dagelijkse dosissen. Dit is een internationale standaard die per stof een dagelijkse consumptiehoeveelheid meet. Zo kan je verschillende geneesmiddelen met verschillende dosissen toch met elkaar vergelijken. Deze brochure geeft enkel de gegevens van de terugbetaalde geneesmiddelen weer. De geneesmiddelen zijn ingedeeld volgens de internationale ATC klasseverdeling. Deze klassen worden ingedeeld door de WHO (Wereld GezondheidsOrganisatie) en wordt aangegeven door een letter. De hier gepresenteerde gegevens zijn op dit moment de voorlopige cijfers.

3. Uitkeringen voor arbeidsongeschiktheid, fysieke letsels en handicap

Indien iemand omwille van ziekte, ongeval of een fysieke aandoening zijn job niet kan uitoefenen, is deze persoon arbeidsongeschikt. Tijdens deze periode ontvangt men een uitkering voor zijn primaire arbeidsongeschiktheid.

Het eerste jaar dat iemand zijn werk niet kan uitoefenen, komt deze in het stelsel van de primaire arbeidsongeschiktheid terecht. Vanaf het tweede jaar kom je in de invaliditeit terecht. Ook na een periode van invaliditeit kan je terugkeren naar de arbeidsmarkt.

In België is elke werkgever verplicht een verzekering tegen arbeidsongevallen af te sluiten bij een erkende privéverzekeraar. De arbeidsongevallen met een onbeschikbaarheidsgraad onder de 20% worden beheerd door de overheid via het FAO. De andere arbeidsongevallen door de privéverzekeraar.

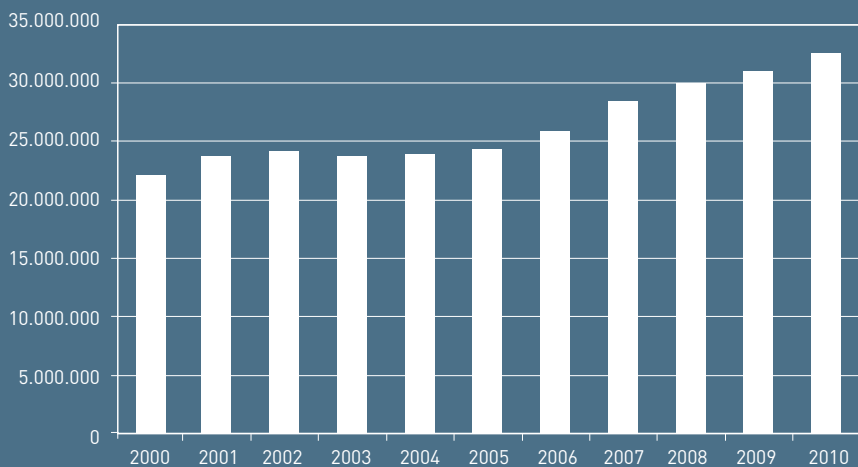
Een slachtoffer van een beroepsziekte kan een aanvraag tot uitkering indienen. Een onderzoek door specialisten gaat na of de ziekte het gevolg is van zijn beroep. Als dit het geval is, kan de beroepsziekte erkend worden.

Het aantal ziektegevallen (personen in primaire arbeidsongeschiktheid) en het aantal personen in invaliditeit

	2006	2007	2008	2009
Aantal beëindigde ziektegevallen (personen in primaire arbeidsongeschiktheid)	375.216	396.182	407.334	403.354
Het aantal vergoede ziekte-dagen (personen in primaire arbeidsongeschiktheid)	26.028.279	28.592.577	30.347.543	31.329.688
Aantal personen in invaliditeit	233.755	242.086	250.705	264.668
Uitgaven (in euro) voor:				
Primaire arbeidsongeschiktheid	937.195.000	1.049.767.000	1.165.264.000	1.275.066.000
Invaliditeit	2.436.313.000	2.611.737.000	2.865.876.000	3.107.388.000
Totale uitgaven	3.373.508.000	3.661.504.000	4.031.140.000	4.382.454.000

Bron: RIZIV

Evolutie van het aantal dagen primaire arbeidsongeschiktheid

Bron: RIZIV

Personen met een handicap

	2007	2008	2009	2010
Het aantal personen met een handicap	272.358	279.628	296.499	309.016
Niet-bejaarde personen met een handicap	139.685	145.209	154.586	160.338
Bejaarde personen met een handicap	132.673	134.419	141.913	148.678
Het aantal parkeerkaarten in omloop	264.660	283.538	307.053	322.903
Het aantal verminderingskaarten voor het openbaar vervoer in omloop	-	-	-	8.449
Jaarlijkse uitgaven voor uitkeringen (in euro)	1.481.256.000	1.592.253.000	1.710.500.000	1.761.400.000

Bron: FOD Sociale zekerheid

Uitkeringen voor slachtoffers van een arbeidsongeval

	2007	2008	2009	2010
Het aantal uitkeringen voor slachtoffers van een arbeidsongeval resulterend in blijvende letsels:	137.264	143.282	149.273	103.602
Met minder dan 20% arbeidsongeschiktheid	83.094	89.850	96.763	103.602
Met meer dan 20% arbeidsongeschiktheid	54.170	53.432	52.510	-
Bijslagen en vergoedingen voor slachtoffers met blijvende letsels	92.676	90.028	87.205	84.043
Uitgaven (in euro) voor:				
Renten voor slachtoffers met blijvende letsels	188.608.987	202.218.601	217.323.855	92.351.602
Met minder dan 20% arbeidsongeschiktheid	64.044.889	74.447.081	83.013.443	92.351.602
Met 20% of meer arbeidsongeschiktheid	124.564.098	127.771.520	134.310.412	-
Bijslagen en vergoedingen voor slachtoffers met blijvende letsels	73.248.000	75.117.000	73.868.000	70.647.000
Medische kosten en prothesen	6.417.919	6.369.566	6.173.623	6.244.013
Totale uitgaven	268.274.906	283.705.168	297.365.478	169.877.329

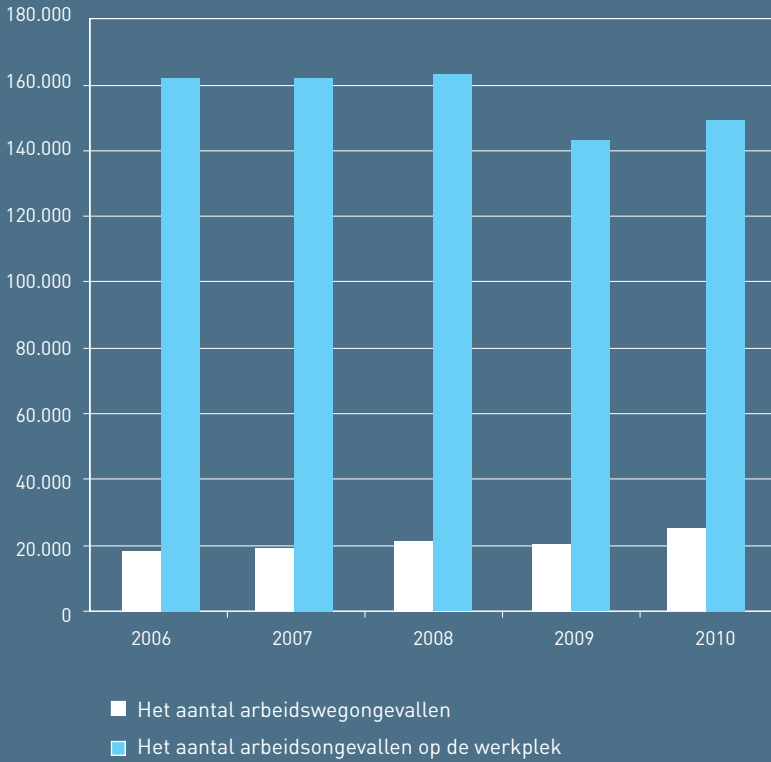
Bron: FAO

Uitkeringen voor slachtoffers van een beroepsziekte

	2006	2007	2008	2009	2010
Het aantal uitkeringen voor slachtoffers van een beroepsziekte resulterend in					
Tijdelijke arbeidsongeschiktheid	442	411	445	430	454
Blijvende arbeidsongeschiktheid vanwege:					
Mijnwerkersstoflong	12.793	11.662	10.624	9.677	8.796
Asbest	1.910	1.833	1.798	1.756	1.700
Andere beroepsziekten	48.083	47.600	47.026	46.493	45.905
Totaal aantal mensen met een blijvende arbeidsongeschiktheid	62.786	61.095	59.448	57.926	56.401
Uitgaven (in euro) ter compensatie van:					
Tijdelijke arbeidsongeschiktheid	4.863.377	4.999.697	4.766.515	4.937.501	5.629.586
Blijvende arbeidsongeschiktheid vanwege:					
Mijnwerkersstoflong	50.159.186	46.518.458	43.123.017	39.605.055	41.629.267
Asbest	11.078.672	11.603.575	12.785.250	12.985.189	13.536.941
Overige beroepsziekten	132.056.218	131.527.926	134.996.209	135.115.690	149.668.832
Totale uitgaven	198.157.453	194.649.656	195.670.991	192.643.435	210.464.626

Bron: FBZ

Evolutie van het aantal nieuw aangegeven arbeidsongevallen

Bron: FAO

4. Werkloosheid

Een periode van geen betaald werk hebben kan grote financiële gevolgen hebben. De sociale zekerheid biedt daarom aan de werkloze een compensatie voor het loonverlies aan. Werkloosheidsuitkeringen bestaan in verschillende vormen: vergoede werkloosheid bij volledige werkloosheid of tijdelijke werkloosheid als het economisch minder goed gaat bij de werkgever. Om recht te hebben op een werkloosheidsuitkering dien je al gewerkt te hebben. Jongeren die na het voltooien van hun studies 9 maanden ingeschreven zijn als werkzoekende en nog geen werk hebben gevonden, krijgen een wachtuitkering.

Zeelieden hebben een specifieke regeling waarbij ze wachtgeld worden uitgekeerd tussen twee zeereizen in.

Zelfstandigen kunnen een beperkte tijd genieten van de faillissementsverzekering als hun zaak failliet gaat. Tijdens deze periode kunnen ze zich aan de nieuwe situatie aanpassen en nieuw werk te vinden

Het aantal werkloosheidsuitkeringen

	2007	2008	2009	2010
Vergoede werkloosheid	690.623	657.393	683.148	683.380
Werkzoekende werklozen	341.887	322.899	352.113	356.849
Niet-werkzoekende werklozen	232.284	226.092	221.093	216.563
Waarvan vrijgestelde oudere werklozen (vanwege leeftijd)	107.939	100.844	94.801	89.193
Waarvan bruggepensioneerden	113.579	114.151	115.552	117.509
Werklozen na studies	116.452	108.403	109.943	109.967
Aantal vergoede dagen	196.719.723	187.536.480	194.754.225	194.824.791
Tijdelijke werkloosheid				
Aantal economisch werklozen	119.949	134.737	210.864	173.286
Aantal vergoede dagen	9.365.304	10.132.569	18.905.837	15.389.969
Wachtgeld voor zeevarenden				
Aantal uitgekeerde wachtgelden	141	131	130	111
Aantal vergoede dagen	37.791	35.426	33.193	28.198
Faillissementsverzekering voor zelfstandigen				
Aantal gevallen	443	474	768	834
Aantal vergoede maanden	2.598	4.197	6.564	5.822
Totaal aantal uitkeringsgerechtigden	811.156	792.735	894.911	857.499
Werkloosheidsgraad	7,5 %	7,0 %	8,0 %	8,4 %
Werkgelegenheidsgraad	62,0 %	62,4 %	61,6 %	62,0 %

Bron: RVA, HVKZ, RSVZ en ADSEI

Uitgaven in het kader van de werkloosheidsverzekering (in euro)

	2007	2008	2009	2010
Vergoede werkloosheid	6.215.977.722	6.276.086.276	6.783.030.930	6.909.694.202
Tijdelijke werkloosheid	3x81.410.369	430.637.359	1.052.998.907	872.801.584
Wachttuitkeringen voor zeevarenden	1.698.457	1.694.563	1.918.651	2.446.000
Faillissementsverzekering voor zelfstandigen	1.758.417	3.790.950	6.186.636	5.637.920
Totale uitgaven	6.600.844.965	6.712.209.147	7.844.135.124	7.790.579.706

Bron: RVA, HVKZ en RSVZ

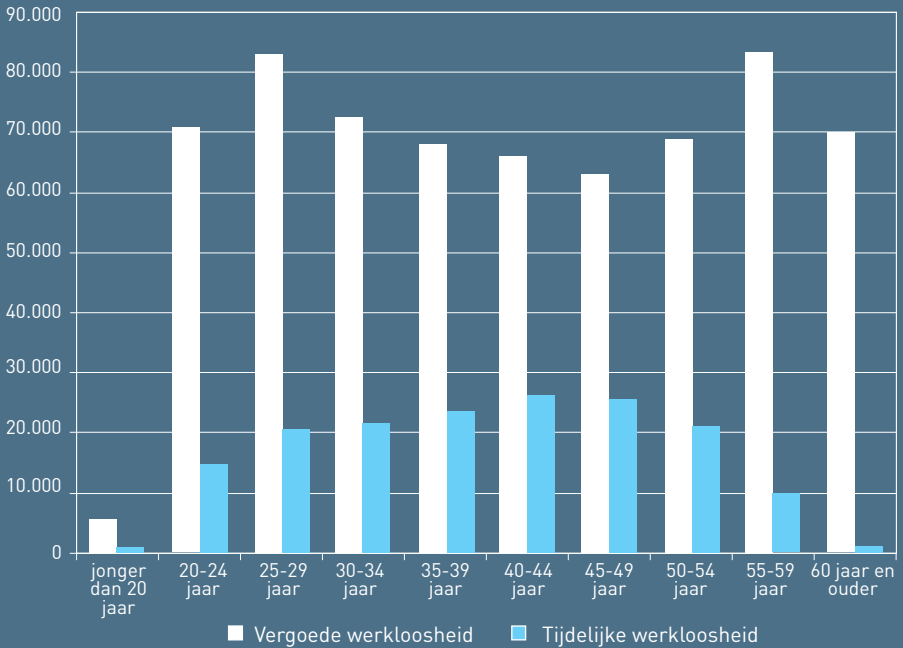
De crisismaatregelen in 2010

	Totaal aantal uitbetalingen	Gemiddeld aantal maandelijks uitbetalingen	Uitgaven
Tijdelijke werkloosheid voor bedienden	53.990	4.499	19.643.321
Crisistijdskrediet (haltijds of 1/5de)	17.083	1.424	3.998.432
Win-win aanwervingsplan (aantal afgesloten contracten)	51.467 contracten	17.998 contracten	162.690.524
Crisispremie voor ontslagen arbeiders	27.290	-	30.984.799
Stelsel van ondernemingen in herstructurering	118 bedrijven	-	30.068.963
Collectieve tijdelijke aanpassing van de arbeidstijd	-	-	-

Bron: RVA

In 2010 heeft de regering een aantal tijdelijke anti-crisismaatregelen ingesteld om het hoofd te bieden aan de heersende crisis. Deze maatregelen ondersteunden zowel personen die door de crisis werkloos zijn geworden, als de werkenden binnen bedrijven in moeilijkheden.

Het aantal werklozen verdeeld volgens hun leeftijdscategorie

Bron: RVA

5. Arbeidsmarkt- en activeringsbeleid

5.1 Arbeidsmarktbeleid

De sociale zekerheid is er ook om het welzijn van de werkenden. Het vinden van een goed evenwicht in de werk-privébalans verhoogt het welzijn van iedereen. De sociale zekerheid biedt hiervoor een aantal mogelijkheden aan zoals loopbaanonderbreking of tijdskrediet. Men kan ook zijn loopbaan geheel of tijdelijk onderbreken om een familielid of lid van het gezin medisch bij te staan of palliatieve verzorging te bieden. Ook het systeem van de dienstencheques helpt mensen met een druk professioneel leven om van een aantal taken bevrijd te worden, terwijl het voor anderen de mogelijkheid op een job biedt. Dit systeem werd oorspronkelijk opgezet om het zwartwerk te verminderen.

5.2 Activeringsbeleid

De sociale zekerheid probeert via activering mensen die moeilijk aan werk raken aan een job te helpen. Dit gebeurt door een actief doelgroepenbeleid gericht op de personen die het moeilijk hebben zoals jongeren, langdurig werklozen en oudere werklozen. De activatie gebeurt door arbeidsovereenkomsten voor de betrokken personen te subsidiëren. De werkgever kan een deel van de werkloosheidsvergoeding aanwenden om het loon van de tewerkgestelde te betalen. Daarnaast bestaan een aantal plannen zoals de SINE contracten, activaplannen voor langdurig werklozen of startbanen voor jongeren. Naast die plannen bestaat nog het systeem van de dienstencheques om mensen aan het werk te helpen. Werknemers die gesubsidieerd worden met dienstencheques hebben een volwaardige tewerkstelling. Het PWA-stelsel werd grotendeels omgezet naar het systeem met dienstencheques. Naast subsidiering van arbeidscontracten richt de RVA ook specifieke beroepsopleidingen in om werklozen meer kansen te geven zich te heroriënteren op de arbeidsmarkt.

De activering van personen met een leefloon is het actieterrein van de OCMW's, maar wordt gesubsidieerd vanuit de federale overheid om de sociale tewerkstelling en herintrede van personen met een leefloon in de arbeidsmarkt te bevorderen.

Het aantal werknemers dat kiest voor loopbaanonderbreking of tijdskrediet

	2007	2008	2009	2010
Loopbaanonderbreking	71.781	72.386	72.249	72.208
Vermindering van prestaties	63.335	64.358	65.220	65.882
Volledig	8.447	8.028	7.029	6.326
Tijdskrediet	111.668	118.857	127.746	132.319
Vermindering van prestaties	100.216	108.526	118.740	123.922
Volledig	11.452	10.332	9.006	8.397
Totaal	183.449	191.243	199.995	204.527

Bron: RVA

Het aantal werknemers dat verlof neemt om een naaste te verzorgen

	2007	2008	2009	2010
Verlof voor:				
Medische bijstand	5.554	6.602	7.818	8.875
Waarvan vermindering van prestaties	4.353	5.295	6.373	7.297
Waarvan volledige onderbreking	1.202	1.307	1.445	1.579
Palliatieve zorgen	205	215	227	228
Waarvan vermindering van prestaties	46	55	62	59
Waarvan volledige onderbreking	159	160	165	169
Totaal	5.759	6.817	8.045	9.104

Bron: RVA

Het aantal bruggepensioneerden

	2007	2008	2009	2010
Het aantal bruggepensioneerden:				
Halftijds brugpensioen	702	617	582	624
Voltijds brugpensioen	113.618	115.347	117.529	120.322
Met vrijstelling van inschrijving als werkzoekende	113.579	114.151	115.552	117.509
Zonder vrijstelling van inschrijving als werkzoekende	39	1.196	1.976	2.812
Het brugpensioen voor zeevarenden	78	56	42	32
Totaal aantal bruggepensioneerden	114.398	116.020	118.153	120.946

Bron: RVA en HVKZ

Uitgaven in het kader van het arbeidsmarktbeleid

	2007	2008	2009	2010
Loopbaanonderbreking	200.297.210	205.979.305	204.578.377	201.187.014
Tijdskrediet	337.348.440	369.418.866	399.331.027	416.744.322
Brugpensioenen	1.360.258.588	1.443.470.265	1.502.475.965	1.591.986.043
Verlof voor medische bijstand	22.325.257	27.114.050	32.822.284	37.228.260
Verlof voor palliatieve zorgen	754.901	814.509	870.987	881.980
Totale uitgaven	1.920.984.396	2.046.796.994	2.140.078.639	2.248.027.619

Bron: RVA en HVKZ

Het aantal bruggepensioneerden - verdeeld naar leeftijd (*)

	2007	2008	2009	2010
Het aantal bruggepensioneerden in de leeftijdklasse:				
50 tot 54 jaar	3.577	3.024	2.708	2.388
Voltijds brugpensioen	3.577	3.024	2.708	2.388
Zonder vrijstelling van inschrijving als werkzoekende	25	637	845	986
Met vrijstelling van inschrijving als werkzoekende	3.552	2.387	1.863	1.402
Halftijds brugpensioen	-	-	0	0
55 tot 59 jaar	40.846	39.443	37.833	37.080
Voltijds brugpensioen	40.384	39.062	37.489	36.714
Zonder vrijstelling van inschrijving als werkzoekende	13	529	1.072	1.708
Met vrijstelling van inschrijving als werkzoekende	40.370	38.534	36.417	35.007
Halftijds brugpensioen	462	381	344	366
60 jaar en ouder	69.897	73.497	77.570	81.478
Voltijds brugpensioen	69.657	73.261	77.331	81.220
Zonder vrijstelling van inschrijving als werkzoekende	0	31	60	119
Met vrijstelling van inschrijving als werkzoekende	69.657	73.230	77.272	81.101
Halftijds brugpensioen	240	236	238	258
Totaal	114.320	115.964	118.111	120.946
Voltijds brugpensioen	113.618	115.347	117.529	120.322
Zonder vrijstelling van inschrijving als werkzoekende	39	1.196	1.976	2.812
Met vrijstelling van inschrijving als werkzoekende	113.579	114.151	115.552	117.509
Halftijds brugpensioen	702	617	582	624

Bron: RVA en HVKZ

(*) Voor de zeelieden is geen detail beschikbaar. Ze zijn hierdoor niet opgenomen in deze tabel.

Het gebruik van dienstencheques

	2007	2008	2009	2010
Het aantal bezorgde dienstencheques	53.453.329	73.993.322	78.673.829	97.182.359
Waarvan elektronisch	4.090.964	8.795.338	9.944.747	13.802.411
Het aantal mensen tewerkgesteld door dienstencheques (*)	59.809	77.507	93.473	105.098
Het aantal actieve gebruikers	449.899	581.051	665.884	760.702
Waarvan elektronische gebruikers	-	-	82.072	102.228
Het aantal erkende dienstencheque ondernemingen	1.720	2.130	2.499	2.664
Waarvan ook voor elektronische dienstencheques	684	959	1.311	1.616

Bron: RVA en RSZ

(*) Dit zijn de tewerkstellingsgegevens tijdens het laatste kwartaal van het jaar

Aantal activeringen van werklozen

	2007	2008	2009	2010
Activering van werklozen via:				
PWA	1.328	1.431	1.465	1.425
Doorstromingsprogramma	5.748	5.756	5.693	5.213
SINE contracten	8.713	10.212	11.093	11.626
Activa plannen (inclusief win-win plan)	38.257	39.674	34.252	45.781
Startbanen	729	506	439	251
Opleidingsmaatregelen	2.705	2.644	2.163	2.390
Werkhervattingstoeslag	4.605	7.192	9.029	13.060
Totaal	62.084	67.415	64.134	79.746

	2007	2008	2009	2010
Activering van gerechtigden op een leefloon en maatschappelijke integratie				
Activering (via Activa, SINE en doorstromingsprogramma)	1.458	1.642	1.573	1.500
Tewerkstelling via de OCMW's	19.829	19.390	19.994	21.554
Omkaderings- en opleidingspremie	675	572	411	377
Totaal	21.962	21.604	21.978	23.431

Totaal aantal geactiveerde werkloze personen	84.046	89.019	86.112	103.177
---	---------------	---------------	---------------	----------------

Bron: RVA en POD Maatschappelijke integratie

Uitgaven in het kader van een activerend werkgelegenheidsbeleid

	2007	2008	2009	2010
Activering van werklozen via:				
PWA	11.454.130	13.148.873	13.784.944	13.623.898
Doorstromingsprogramma	27.959.019	28.106.061	28.275.248	25.993.782
SINE contracten	47.748.639	55.780.210	60.631.887	63.640.620
Activa plannen (inclusief win-win plan)	176.971.763	184.465.115	158.214.792	287.456.547
Startbanen	2.940.184	2.104.554	1.834.793	1.077.755
Opleidingsmaatregelen	11.003.986	11.104.553	9.163.894	10.221.482
Werkhervattingstoeslag	9.515.172	15.443.932	19.801.581	28.685.069
Totaal	287.592.892	310.153.299	291.707.138	430.699.153
Subsidies aan dienstencheques				
	652.874.693	882.412.712	1.051.040.733	1.231.375.000
Activering van gerechtigden op een leefloon en maatschappelijke integratie				
Activering (via Activa, SINE en doorstromingsprogramma)	6.273.408	6.693.370	6.210.807	5.895.381
Tewerkstelling via de OCMW's	122.724.561	129.783.196	140.843.978	156.141.136
Omkaderings- en opleidingspremie	836.335	676.438	444.410	404.714
Totaal	129.834.304	137.153.003	147.499.195	162.441.231
Totaal	1.070.301.888	1.329.719.014	1.490.247.066	1.824.515.384

Bron: RVA en POD Maatschappelijke integratie

6. Ouderdom

Stoppen met werken vanwege een hogere leeftijd kan leiden tot armoede. Vanuit die optiek is het rustpensioen als een vervangingsinkomen ontstaan voor werkenden om armoede bij het stoppen met werken vanwege zijn of haar leeftijd te vermijden.

De wettelijke pensioenleeftijd bedraagt in België 65 jaar of na een volledige loopbaan van 45 jaar. Het bedrag van je pensioen wordt berekend aan de hand van de duur van je loopbaan en het geïndexeerde loon dat tijdens die loopbaan is verdiend. Vanaf je 2/3de van een loopbaan hebt gewerkt, heb je recht op minstens een minimumpensioen aangepast met een breuk. De laagste pensioenen worden verhoogd met een premie of bijslag. Elke persoon krijgt voor zijn jaren gewerkt als werknemer, zelfstandige of ambtenaar het pensioen dat opgebouwd werd tijdens deze jaren.

Ieder persoon boven 65 jaar heeft bij te lage inkomsten recht op de Inkomensgarantie voor Ouderen (IGO). Dit is de opvolging van het oude systeem van het gewaarborgd inkomen. Dit systeem garandeert elke bejaarde een minimuminkomen, ongeacht zijn beroepsverleden. Dit kan enkel worden toegekend na een onderzoek naar de bestaansmiddelen van de bejaarde.

Het aantal personen dat een ouderdomsuitkering ontvangt

	2007	2008	2009	2010
Rustpensioen	1.597.587	1.624.597	1.656.240	1.668.445
Gerechtigden op een Inkomensgarantie ouderen (IGO) of gewaarborgd inkomen bejaarden	88.868	93.634	98.758	99.146
Gerechtigden op een ouderdomsrente	638.070	602.096	566.576	531.986

Bron: RVP en PDOS

Het aantal ouderdomsuitkeringen

	2007	2008	2009	2010
Pensioenen				
Rustpensioenen	2.127.960	2.165.013	2.210.768	2.234.811
Toelagen, vergoedingen en premies	75.401	70.403	67.131	63.784
Pensioenbonus	-	11.310	31.935	48.915
Gerechtigden op een Inkomensgarantie ouderen (IGO) of gewaarborgd inkomen bejaarden	88.868	93.634	98.758	99.149
Renten	638.070	602.096	566.576	531.986
Totaal aantal pensioenuitkeringen	2.930.299	2.942.456	2.975.168	2.978.645

Bron: RVP en PDOS

Door de vergrijzing vormen de pensioenen één van de grootste bekommernissen van het socialezekerheidsstelsel. De pensioneringsgolf van de 'babyboom'-generatie komt stilaan op gang. Samen met een hogere levensverwachting en een lager geboortecijfer zorgt dit ervoor dat minder mensen meer en langere pensioenen dienen te betalen.

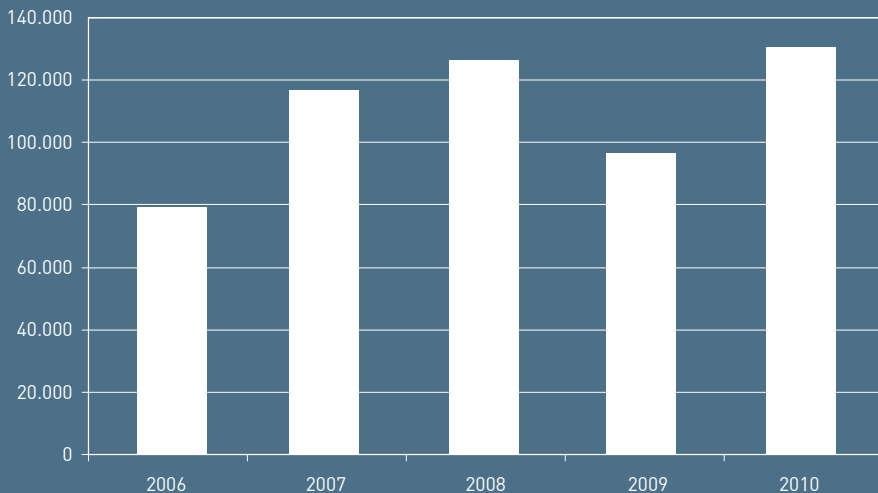
Uitgaven voor ouderdom (in euro)

	2007	2008	2009	2010
Pensioenen				
Rustpensioenen	20.155.287.944	21.840.327.985	23.221.678.309	24.153.976.878
Vakantiegeld	685.942.075	725.533.093	745.163.482	753.819.787
Specifieke toelagen, vergoedingen en premies	101.191.074	99.468.100	95.447.375	90.024.823
Totaal uitgaven voor pensioenen	20.942.421.093	22.665.329.179	24.062.289.166	24.997.821.487
Inkomensgarantie Ouderen (IGO) en gewaarborgd inkomen bejaarden				
	354.663.045	391.585.222	407.107.863	415.122.707
Renten				
	187.940.349	182.183.305	165.767.547	157.491.435
Totaal van ouderdomsuitgaven	21.485.024.487	23.239.097.705	24.635.164.576	25.570.435.628

Bron: RVP en PDOS

De uitgaven voor pensioenen stijgen jaarlijks gestaag met meer dan 5%. Dit staat in contrast met de grillige evolutie van de toename van het aantal pensioenen. Het verschil in evolutie is te wijten aan verschillende factoren. Deze grafiek geeft het aantal nieuwe pensioenuitkeringen weer. Sommige mensen die voor een deel als werknemer en zelfstandige hebben gewerkt, krijgen 2, kleinere, pensioenen. De relatieve daling in 2009 ten opzichte van het jaar voordien is onder andere te wijten aan de hogere pensioenleeftijd voor vrouwen en de pensioenbonus. Mensen stoppen echter ook steeds meer met werken op andere manieren zoals via het brugpensioen, in principe een onderdeel van het werkloosheidsstelsel, of via een andere uitkering. Dit zorgt er dus voor dat mensen later dan voorheen in het pensioenstelsel worden opgenomen. We zien een stijgende trend van het aantal nieuwe pensioenuitkeringen.

Het aantal personen dat op pensioen gaat

Bron: RVP en PDOS

Er bestaat een groot verschil tussen het aantal gepensioneerden dat een pensioen krijgt en het aantal pensioenuitkeringen. Het Belgisch pensioenstelsel is anders opgebouwd als je werknemer, zelfstandige of ambtenaar bent. Veel mensen hebben in meer dan 1 van deze stelsels gewerkt binnen hun leven. Zij krijgen voor elk stelsel waarin ze gewerkt hebben een, kleiner, pensioen. Hierdoor zijn er veel meer pensioenuitkeringen dan gepensioneerden.

7. Overleving

Het overlijden van een partner kan naast verdriet en gemis ook leiden tot een daling van het gezinsinkomen. De sociale zekerheid beschermt de overlevende inwonenden van een overledene. Dit kunnen de echtgenoot, echtgenote, ouders of kinderen zijn.

In de Belgische sociale zekerheid is dit een recht dat afgeleid wordt van de overleden persoon.

De sociale zekerheid kan een uitkering toekennen aan partners van overledenen onder de vorm van een overlevingspensioen. Dit kan slechts in beperkte mate gecombineerd worden met inkomsten uit een beroep of rustpensioen, en dit slechts vanaf de leeftijd van 45 jaar.

De nabestaanden van een slachtoffer van een arbeidsongeval of beroepsziekte hebben recht op een lijfrente in het geval van een overlevende partner of een tijdelijke lijfrente in het geval van kinderen ten laste.

Het overlevingspensioen voor mannen en vrouwen

	2007	2008	2009	2010
Aantal gerechtigden				
Aantal vrouwen	524.235	518.489	515.213	511.149
Combinatie overlevingspensioenen met rustpensioenen	271.580	271.655	272.704	269.752
Overlevingspensioenen zonder rustpensioenen	252.655	246.834	242.509	241.397
Aantal mannen				
Aantal mannen	12.807	12.985	13.368	13.832
Combinatie overlevingspensioenen met rustpensioenen	10.554	10.607	10.776	11.050
Overlevingspensioenen zonder rustpensioenen	2.253	2.378	2.592	2.782
Totaal aantal gerechtigden op een overlevingspensioen	537.042	531.474	528.581	524.981
Uitgaven (in euro)	5.719.631.382	6.027.500.641	6.251.243.898	6.334.459.881

Bron: RVP en PDOS

Het overlevingspensioen werd ingevoerd in een tijd waarin het vaak voorkwam dat de man ging werken en de vrouw het huishouden regelde. Dit werd ingevoerd om te voorkomen dat bij de dood van de man als enige kostwinner het gezin zonder inkomsten zou vallen en daardoor in armoede zou terechtkomen. Met de opkomst van de tweeverdienergezinnen zal dit stelsel in de toekomst aan belang inboeten.

Het aantal rechthebbenden als gevolg van het overlijden van een slachtoffer

	2007	2008	2009	2010
Aantal rechthebbenden na het overlijden van een slachtoffer	20.619	20.070	19.349	-
Het aantal gerechtigden op een bijslag op de uitkering	7.724	7.433	7.081	6.708
Het aantal nieuwe uitgekeerde overlijdensvergoedingen tijdens het jaar	96	96	96	0
Jaarlijkse uitgaven				
Aan de rechthebbenden	18.352.000	18.593.000	18.079.000	17.481.000
Forfaitaire bijslagen en vergoedingen	10.078.000	10.025.000	9.633.000	9.187.000
Overlijdensvergoedingen	346.000	370.000	368.000	370.000
Totaal uitgaven	28.776.000	28.988.000	28.080.000	27.038.000

Bron: FAO

Het aantal rechthebbenden op een jaarlijkse vergoeding als gevolg van het overlijden van een slachtoffer

	2007	2008	2009	2010
Aantal rechthebbenden na overlijden van een slachtoffer vanwege				
Mijnwerkersstoflong	10.240	9.869	9.482	9.178
Asbest	2.079	2.168	2.283	2.315
Andere beroepsziekten	1.142	1.124	1.132	1.046
Totaal aantal rechthebbenden	13.461	13.161	12.897	12.539

Aantal overleden tijdens het jaar vanwege				
Mijnwerkersstoflong	343	418	331	304
Asbest	187	192	202	134
Andere beroepsziekten	43	49	55	49
Totaal aantal overledenen tijdens het jaar	573	659	588	487

Uitkeringen aan slachtoffers van				
Mijnwerkersstoflong	46.409.441	46.929.279	45.872.911	45.144.830
Asbest	9.025.969	10.197.476	10.975.665	10.987.373
Andere beroepsziekten	4.896.169	5.082.277	5.200.919	5.109.526
Totaal uitgaven	60.331.579	62.209.032	62.049.495	61.241.729

Bron: FBZ

8. Gezin

8.1 Uitkeringen voor het gezin

De overheid wenst gezinnen met kinderen financieel te steunen. Hiervoor heeft de overheid een aantal uitkeringen in het leven geroepen. Bij de geboorte of adoptie van een kind krijgt elk gezin kraamgeld of een adoptiepremie toegekend. Na de geboorte krijgt men in principe voor elk kind kinderbijslag, al dan niet verhoogd voor een opgevangen weeskind of kind met een handicap. Ouders van kinderen die naar school gaan, ontvangen een schoolpremie of leeftijdsbijslag.

8.2 Zwangerschaps- en vaderschapsverlof

De moederschapsverzekering verzekert zwangere vrouwen van een vervangingsinkomen zodat zij gedurende een voorziene periode kunnen rusten. De vrouw kan zowel voor als na de bevalling hiervoor een uitkering aanvragen. Als de jonge moeder borstvoeding geeft, kan ze hiervoor ook een uitkering krijgen. Ook vaders kunnen na de geboorte van hun kind van vaderschapsverlof genieten. Deze regeling bestaat in aangepaste vorm ook in het geval van een adoptie als adoptieverlof.

Het aantal gezinsbijslagen

	2007	2008	2009	2010
Aantal kinderbijslagen	2.470.614	2.519.792	2.549.251	2.578.086
Aantal toeslagen bij de kinderbijslag (exclusief leeftijdsbijslagen)	335.314	333.453	330.982	344.263
Het aantal eenoudertoeslagen	64.503	78.395	81.253	93.232
Het aantal kraamgelduitkeringen	113.135	117.228	117.582	119.432
Het aantal adoptiepremies	423	368	439	465
Het aantal schoolpremies en leeftijdsbijslagen	1.114.600	1.512.538	2.107.414	2.158.175

Bron: RKW en RSVZ

Uitgaven voor de gezinsbijslagen (in euro)

	2007	2008	2009	2010
Kinderbijslag	4.283.375.432	4.547.799.239	4.750.230.117	4.855.647.491
Kraamgeld en adoptiepremie	103.295.762	111.124.034	114.202.524	115.498.660
Totaal uitgaven	4.449.888.167	4.733.399.800	4.876.313.005	4.982.325.375

Bron: RKW en RSVZ

Het aantal bijslagtrekkende gezinnen volgens het aantal kinderen

	2007	2008	2009	2010
Met 1 kind	667.194	684.093	695.642	704.232
Met 2 kinderen	516.961	529.388	536.761	542.920
Met 3 kinderen	170.680	173.128	174.625	175.588
Met 4 kinderen	43.761	43.838	44.323	44.399
Met 5 of meer kinderen	14.972	14.961	15.244	15.278
Totaal aantal bijslagtrekkende gezinnen	1.413.568	1.445.408	1.466.595	1.482.417

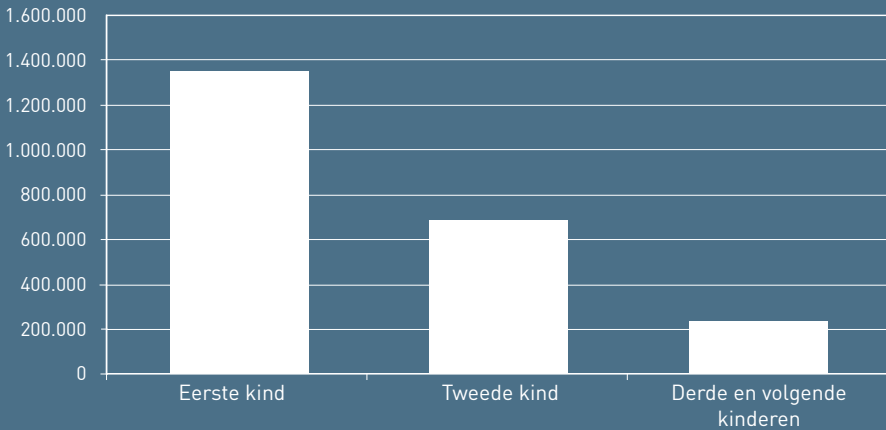
Bron: RKW en RSVZ

Uitgaven in het kader van het zwangerschaps- en vaderschapsverlof (in euro)

	2006	2007	2008	2009
Moederschapsrust	363.117.625	377.018.972	409.547.231	425.402.610
Werkverwijdering	56.926.564	59.760.306	64.332.345	65.600.293
Vaderschapsverlof	31.115.154	32.934.836	36.319.896	35.550.511
Adoptieverlof	630.344	697.805	732.028	995.134
Ouderschapsverlof	79.442.235	85.805.037	96.587.552	111.849.242
Totaal	531.231.922	556.216.956	607.519.052	639.397.790

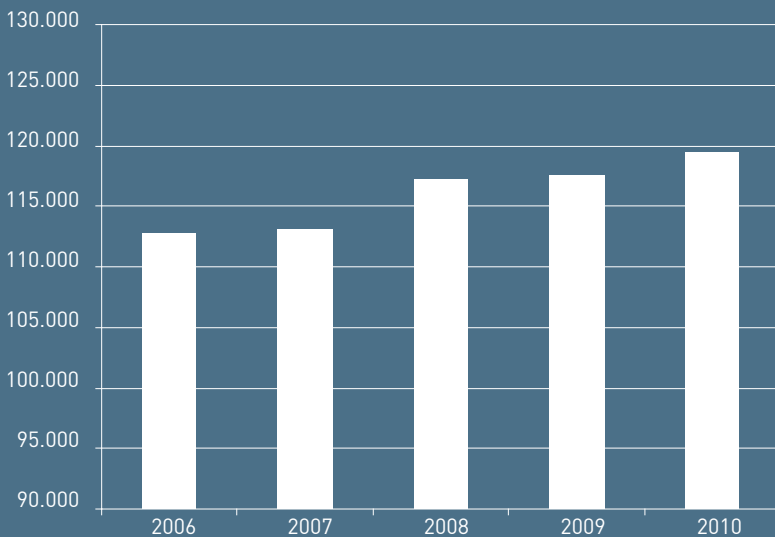
Bron: RIZIV en RVA

Het aantal rechtgevende kinderen naar rang (2010)

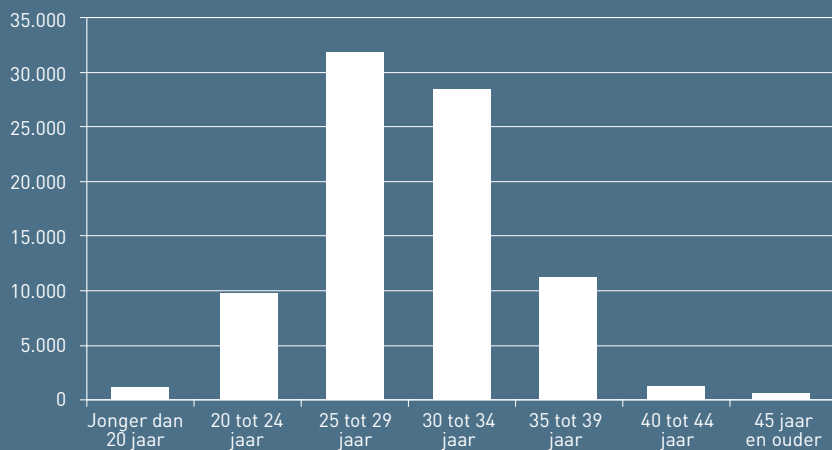
Bron: RKW en RSVZ

Het aantal uitbetalingen van kraamgeld

Bron: RKW en RSVZ

Het aantal gevallen van moederschapsrust naar leeftijd (2009)

Bron: RIZIV

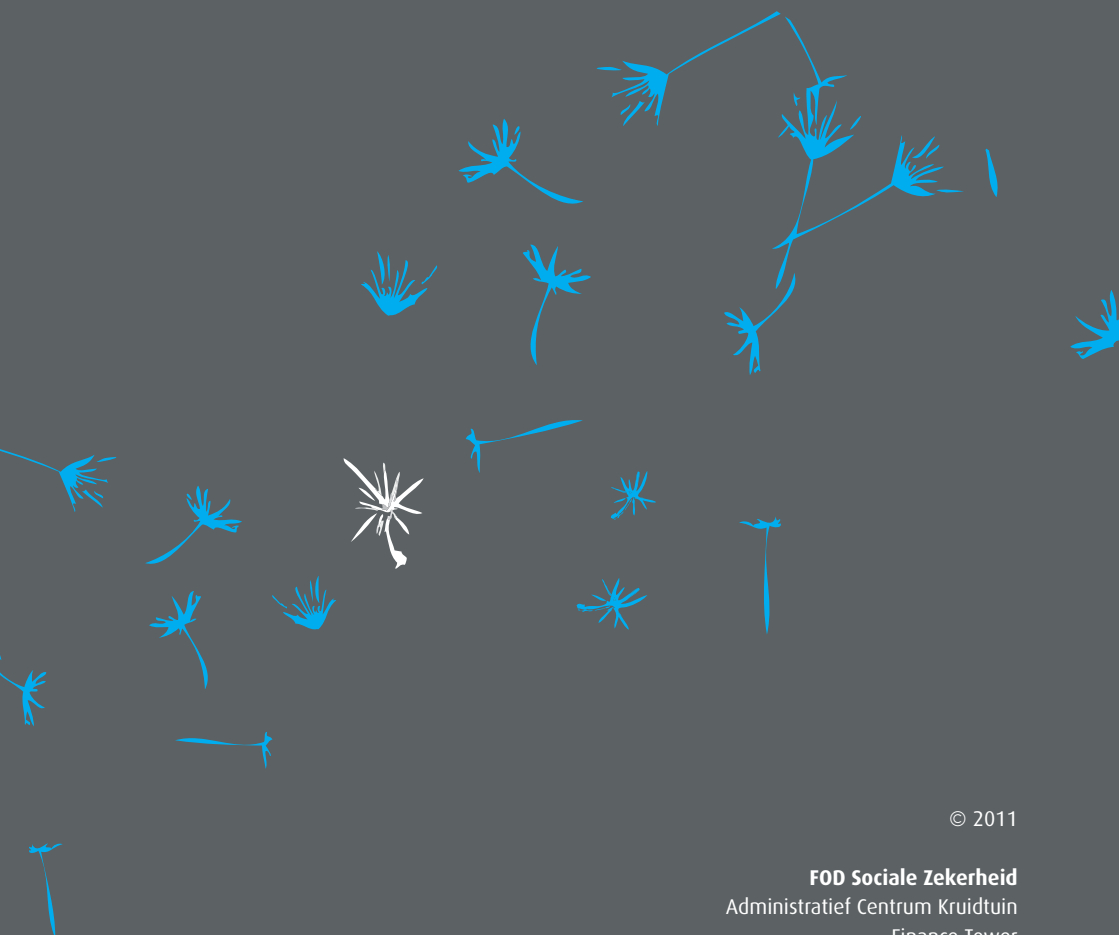
Verklarende woordenlijst

Federale instellingen die in de brochure vermeld worden

ADSEI	Algemene Directie Statistiek en Economische Informatie, een dienst van de FOD Economie, vroeger het NIS: Nationaal Instituut voor de Statistiek
CDVU	Centrale Dienst der Vaste Uitgaven, een dienst van de FOD Financiën
DOSZ	Dienst voor de Overzeese Sociale Zekerheid
FAO	Fonds voor Arbeidsongevallen
FBZ	Fonds voor de Beroepsziekten
HVKZ	Hulp- en Voorzorgskas voor Zeevarenden
HZIV	Hulpkas voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering
PDOS	Pensioendienst voor de Overheidssector
RIZIV	Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering
RKW	Rijksdienst voor Kinderbijslag voor Werknemers
RSVZ	Rijksinstituut voor de Sociale Verzekeringen der Zelfstandigen
RSZ	Rijksdienst voor Sociale Zekerheid
RSZPPO	Rijksdienst voor Sociale Zekerheid van de Provinciale en Plaatselijke Overheidsdiensten
RVP	Rijksdienst voor Pensioenen
HVV	Hulpkas voor Werkloosheidsuitkeringen
RVA	Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening

Termen

IGO	Inkomensgarantie voor ouderen, een uitkering voor ouderen die geen of niet voldoende pensioenrechten hebben opgebouwd. Dit is de opvolger van het Gewaarborgd Inkomen
FOD	Federale Overheidsdienst, wat voor de Copernicushervorming een ministerie was
OCMW	Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn
POD	Programmatorische Overheidsdienst
PUG	Primaire Uitkeringsgerechtigden, het eerste jaar waarin iemand omwille van lichamelijke ongeschiktheid (bvb. ziekte) een uitkering ontvangt
SINE contract	Activeringsproject van moeilijk te plaatsen werklozen binnen beschutte werkplaatsen of overheidsdiensten
ACTIVA plan	of win-win programma dat er op is gericht om werklozen in het arbeidscircuit te begeleiden door een gedeeltelijke vrijstelling van werkgeversbijdragen

© 2011

FOD Sociale Zekerheid

Administratief Centrum Kruidtuin

Finance Tower

Kruidtuinlaan 50, bus 115

1000 Brussel

www.socialsecurity.fgov.be

dg-soc@minsoc.fed.be

Verantwoordelijke uitgever Jan Bertels

Eindredactie DG Sociaal Beleid

Vertaling Vertaaldienst

Opmaak Dienst Communicatie

